

בית שאן - עיריה של עולים

ראש העיר בעצמו 480 ל"י לשנה ויום כלכלה בנסיעות עלה לראש העיר סכום של לירה וחצי. הרבה פחות מהמקובל במוסדות אחרים.

לשכת העבודה מצאה אי דוקים ב" דישומים של עבודת דחק, שנעשו בסיקוח אחד העובדים של העיריה והדבר נמסר לבדיקה למוסד מבקר ה" מדינה. גם סכום של הלואה בסך 5000 ל"י שנתקבלו לסידור קו המים, ה" עברו במקצת מתוך לחץ כספי קשה, שבו נמצאת העירייה מתמיד, לחשבונות ולהוצאן תשוטפות.

באוריה של בחירות

אם כי כל הארץ עדיין שקטה ורק בחדרי החדרים מתרכזים מטות הבר חירות של המפלגות, מורגשת בבית שאן כבר אוירה מלאה של ערב בחיריות. בבית שאן יתקיימו נוסף לבחירות לכנסת ולעירייה גם בחירות לרב מקומי. המועמדים הראשונים שהתניצו בו לקבלת כס הרבנות כבר הצליחו להלהיב את הרוחות הסוערות. מורגדת השתלטות על העובדים והאיום מטעם מסדרי ונותני העבודה לקראת הבחירות. מוסדות ההסתדרות והמפא"י שלפי הבחירות האחרונות מלפני שלש שנים, השיגו רק 40 אחוז שולטים שליטה גמורה בכל. בזמן האחרון הגיעו עולים חדשים מצפון אפריקה לבית שאן מיד עם הירשמש בעירייה לקבלת פנקס מזון, הם ומסרטים על ידי עובדי העירייה לטפול של ארגון אמ"ת עובדות, מביאים אותם ללשכת המס, מוסרים להם בלי ידיעתם פנקס חבר הסתדרותי ורושמים את ילדיהם לבית ספר כללי. שותפות גמורה שוררת בין העירייה ובין ההסתדרות בפעולה זו. ואין להבדיל בין שתי הרשויות, הרשות המוניציפאלית הכללית, הצריכה לייצג את כל שכבות העיר ובין ההסתדרות המייצגת רק מפלגה אחת. עובדים רים רק ימים מעטים והעולים החדשים מגיעים להכרת הטעות, ובכל רצונם דוצים הם לעבור להפועל המזרחי, ול" העביר את ילדיה לבית ספר דתי, ללמוד תורה ומצוות בהתאם לאורח חייהם הרגיל. אבל בתירוצים טפשיים ובדחיות לאין סוף מרנעים מוסדות ההסתדרות ביניהם גם לשכת המס, את העברתם. התנהגות זו ואי התחשבות עם תושבי העיר ורק מטרה המפלגתית בעיני ראש העיר העובדי העירייה הביא לידי האשמות — אם כי לא כולן צודקות — נגד ראש העיר ופמלייתו, לפי שנתפרסמו באחד רונה בעתונות וגורמים נזק לא מעט לעיר בית שאן.

בבית הספר הממלכתי-דתי

בית הספר הדתי קכל השנה ממדים גדולים עם 370 התלמידים המבקרים באתת עשרה כתות. מחוסר מקום יש צורך לסידור משמרת שניה אחר הצהריים לארבע כתות. סידור זה מקשה מאד להשגת הפנזום. לרשות בית הספר רק 4 חדרים מרוכזים בבנין מול מועדון המפא"י, ועוד שני חדרים נפרדים מן הבנין בצריף בודד. רק בכיתה אי לומדים כמאה ילד בלבד. תשעה המורים העומדים לרשות בית הספר בהנהלת מר ברגר מספיקים בקושי לשלוט בתנאים האלה על התלמידים. הציוד הוא מיגבל מאד והצפיפות על הספסלים היא גדולה. עם כל הדרישות שהופנו ליושב ראש ועדת העירייה אין בית הספר הדתי נעזר באותה מידה כבית הספר הממלכתי הכללי. לפעמים נשקפת בצורה ברורה הכוונה להפריע להתפתחות של בית הספר הדתי. נגד רצונם של דרכ תושבי העיר. סת לי מורה של בית הספר הכללי, שהוא מתבייש בהפלייה הגלוי ייה נגד בית הספר הדתי מטעם העירייה ועובדיה, אחרי מאמצים רבים של מנהל בית הספר, אושר סוף סוף תכנית להקמת בנין חדש, בן שתי קומות, בשביל בית הספר הדתי. והנה קבעה העירייה את מקום בית הספר הדתי החדש מחוץ לעיר באחד השוכונים, בו בזמן שבית הספר הכללי שוכן במרכז זה. וכי אי אפשר למצוא בחורבות הרבות בתוך העיר מקום מתאים יותר?

עיר זו בית שאן בת חמשת אלפים תושבים היא, אולם מי שעובר ברחובותיה הצרות בזמן שאוכלוסיה מצויה בחוצותיה, ירגיש את עצמו כמו בעיריה לבנטינית מובהקת. שמונים וחמישה אחוז של תושבי בית שאן הם יוצאי המזרח, גם שהעולים הראשונים שהגיעו העירה היו יוצאי איטליה, בראשונה חזקה השפעתה של ועדת הגוש האיזורית, הכולל אך ורק משקים קבוציים ומושב אחד, והתנגדה להקים בבית שאן אי עיר ביזמה פרי טית ודרשו מהתושבים להתרכז בקר אופרטיבים וצרכניות, בטענה שטרם הצליח ההון הפרטי לפתח את העמקים והגליל. בלחץ המתיישבים נפלה תכנית הקאופרציה ובאיטיות גפתחו כמה בתי מלאכה, בתי קפה וגם חנויות, ובכך, לבית שאן לא הגיעה לא היומה הפרטית וגם לא הקולקטיבית. מאז קיימת גם הזנחה גמורה מטעם הממ"ש שלה והמוסדות הצבוריים. ובית שאן מפגרת הרבה בהשואה לערי עולים רבות אחרות במדינת ישראל.

כעת אין זכר לקאופרציה ומרכז העיר מתרכזת עשרות חנויות במקום אחד, מספר רב של בתי קפה לעדות השונות והשווק מתנהל בצורה ליבני טינית ביותר. ודווקא רובם של אנשי בית שאן אנשי עמל, פועלים, המועסקים במשקי הסביבה, בחברת "מקור רות" וב"סולל בונה". בוקר בוקר יורצאים כעשרות מכניות מלאות פועלים לעבודתם במפעלי עמק בית שאן, במפעל האספסת האיזורי, במפעל הכותנה ובחנות ה"יצור ופתוח", וחוזרים לפנות ערב.

התעסוקה בעיר

עם פיתוח משקי הסביבה השתפר מצב העבודה בעיר משנה לשנה. רק בעינת הגשמים מצב התעסוקה הוא עדיין קשה. בעונה זו נרשמים מחוץ לעובדים הקבועים, הנשבתים בגלל הי גשמים, כ-150 מחוסרי עבודה. בסך הכל נרשמים בלשכת העבודה הכללית בבית שאן כ-900 פועלים. הבעיה הי עיקרית היא, למצוא מקור פרנסה לקשישים ובעלי יכולת מיגבלת מבר חינה גופנית. התקציבים לעבודות דחק אולו. הלשכה עומדת לרשום בנפרד את דורשי העבודה המוגבלים ולקבוע תור עבודה מיוחד בשבילם ולדאוג בכך לכל מפרנס — מינימום של 14 ימי עבודה בחודש.

ראש העיר - שלא

מבני המקום

באין איש מתאים מאנשי בית שאן להיבחר כיושב ראש העירייה, נבחר איש עיון-חרוד ששימש קודם מזכיר מחוזי של מפא"י, לראשות העירייה, לאחר שקודמו מאנשי המקום התפטר ועזב את בית שאן. מר אריאב בכניסתו לתפקיד מצא את העירייה מיונחת מאד. מכל הבחינות. לא היתה קיימת הנהלת חשבונות מסודרת, מסים כמעט שלא שולמו. ע"י תושבי העיר ולפניו עמדו מספר בעיות מתיציפאליות קשות, כגון אספקת מים בימי הקיץ הלוהטים, שחיתו לפתרון מהיר. ואף על פי שלכל המפלגות יש נציגים בעירייה — מפא"י, חפיהמ"י, מפ"ם והצ"כ — היו אלה רק בובות וראש העיר התחיל לפעול כשליט יחודי בעזרת מפלגתו. "שי תוף פעולה" — לפי דבריו של מזכיר מועצת הפועלים — היה קיים רק עם אנשי ההסתדרות ומועצת הפועלים. לא היתה התחשבות רבה לא עם הי קאליציה — הפועל המזרחי — ולא עם האופוזיציה של מפ"ם וציונים כלליים. כל עובדי העירייה הם מאנשי שלומו של ראש העיר.

האשמות והכחשות

עם פטויו של גזבר העיר התחילו להתאונן על שחיתות ומעילית בתוך העירייה. לעצם פיטוריו של הגזבר היו חלוקי דעות. מתוך הדוח"ים הי שונים נתברר שועד העורדים התנגד לפיטורים אלה, אולם הנהלת העירייה בהסכמת הממונה על המחוז היו בעד פיטורים של הגזבר מחיסר יעילותו בעבודה. התפוצצות הלחישות על אי סידורים בעירייה הגיעה עם מכירת מכונית של 5 טין במחיר קרוב ל-400 ל"י. מכונית זו שימשה להורקת האשפה בעיר. אם כי הציעו לראש העיר מחיר של 600 ל"י נמכרה המי כונית לשם כיסוי חובות התיקונים בקואופרטיבים של העמק, "התבור", למשק עין חרוד במחיר מוזל. דאש העיר מודה שהמכירה היתה "בלתי מוצלחת" וגם נעשית במכירה "שגיאה פרוצדוראלית". ומתוך החשבונות מתברר בעליל שהוצאת הובל בעיר ב" עגלה היא הרבה יותר זולה וגם יותר יעילה מבמכונית. הוציאו בשנת המאזן 53-1952 במכונית 3700 ל"י עבור הוצאת הובל תמורת 2523 ל"י בעגלה בשנת 54-1953, לאשמות על כזבו כספים לצרכי אש"ל לא היה כל שחר. בסך הכל הוציא בשנת המאזן האחר רונה אלף ל"י לאש"ל, מזה הצריך